

קול צופיך

מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

כי תשא - תש"ס - מאת מרן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

התפילין ומעלתם

בסוף פרשת בא (פרק יג) בתוך הדברים שמלמדים לבנים: "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר" בן שאינו יודע לשאול הכתוב מדבר ומיד "והיה לך לאות על ידך ולזיכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך כי ביד חזקה הוציאך ה' ממצרים" (פסוק ט) וכן בפרשת "והיה כי יביאך" אחר שאלת הבן התם "מה זאת?" "והיה לך לאות על ידכה ולטוטפות בין עיניך כי בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים" לדעת ערכם ומעלתם ומה הם משפיעים עלינו. ויש לנו לדעת מקצת מן המקצת של גודל מעלת התפילין עפ"י דברי רז"ל בפשט וברמז.

איתא בגמרא מנחות (מד, א) "אמר רב ששת - כל שאינו מניח תפילין עובר בשמונה עשה..." ומפרש רש"י: ד' פרשיות יש בהן ואכל חדא קיימי תרי עשה וקשרתם לאות, והיו לטוטפות" (ויש שם לישראל אחרינא ע"ש) היינו ארבע פרשיות ביד ובראש הרי שמונה ומשמע מכאן שמי שכן מניח מקיים שמונה מצוות עשה! (ועיין לרמב"ם פרק ד, הלכה כו על שמונה מצוות עשה" שהרי בארבע פרשיות צוה על תפילין של ראש ועל תפילין של יד.)

ומוסיפה שם הגמרא: ואמר ריש לקיש כל המניח תפילין מאריך ימים שנאמר "ה' עליהם יחיו" ולכל בהן חיי רוחי ותחלימני והחייני" (ישעיה ל"ח).

ומפרש רש"י: "אותן שנושאים עליהם שם ה' בתפילין - יחיו". וכתב היפה ללב טוב הדבר "כי עיקר חיות האדם הוא בלב ובמוח ולכן מי שמקדש ליבו ומוחו ע"י שמניח תפילין הרי הוא מאריך ימים" (עיין כה"ח סי' ל"ז ס"ק א'). ובזוה"ק כתוב שהמניח תפילין כאילו קיים כל התורה כולה שנאמר "למען תהיה תורת ה' בפיך" (שם ס"ק ב'). והובא בטור בשם הגאון בעל שימושא רבא "ואמר רבא כל המניח תפילין ומתעטף בציצית וקורא קרי"ש ומתפלל - מובטח לו שהוא בן העוה"ב, ואמר אביי מערב אני בו שאין אש של גהנם שולט בו.

ואמר רב פפא - מערב אני בו שכל עוונותיו נמחלין". הגאון הרב זווין ז"ל היה מספר על עגלון אחד שהיה שמח ומצליח בעבודתו יום אחד ראה רב אחד מסרך רגליו בדרך והעלהו בעגלתו חינם אין כסף בתמורה התחייב לו הרב שיהיה עמו במחיצתו בגן עדן כמה שאפשר, לאחר מאה ועשרים עולה העגלון לשמים ודורש את חובו שהתחייב לו הרב ההוא. אמרו לו - שתי אפשרויות בפניך או שבוע בגן עדן או שתקבל עגלה מאש וסוסי אש ושוט חזק ותרכב מסוף העולם ועד סופו. בחר העגלון באפשרות השניה והיה נהנה ומאושר! עד שעלה אותו הרב לשמים והעמידו על טעותו. וע"כ לא מספיק שמוחלין לו על כל עוונותיו. ולא מספיק שאין אש של גהנם שולט כי ישאר נע ונד באויר ואפילו עם עגלת אש וסוסי אש. אולם מובטח שהוא בן עולם הבא, זה השכר האמיתי.

השיעור לעילוי נשמת:

מרן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

פרשת השבוע: כי תשא

השיעור נמסר ע"י הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, בשנת תש"ס.

הלכות תפילין

עדיים של ישראל

ארבעים יום בלבד אחרי המעמד הגדול והנשגב של מתן תורה בהר סיני באה ע"י הערב רב נפילה גדולה של עם ישראל "עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו וכו".

כתוצאה מכך אמר ה' למשה "כי לא אעלה בקרבך כי עם קשה עורף אתה" (לג, ג) "וישמע העם את הדבר הרע הזה ויתאבלו ולא שתו איש עדיו עליו" (שם, ד). מפרש רש"י: "איש עדיו - כתרים שניתנו להם בחורב כשאמרו נעשה ונשמע" ודרשת חז"ל זו נאמרה בגמרא שבת פח. על פסוק ו' דלקמן ואומנם אח"כ נאמר (שם ה) "ועתה הורד עדיך מעליך ואדעה מה אעשה לך". ולכאורה תמוה, הרי כבר הורידו בפסוק ד'! ומפורט הלאה בפסוק ו' "ויתנצלו את עדיים מהר חורב". הרי כבר בפסוק ד' נאמר ולא שתו את כתרי ההוד על עצמם?

הפשט הוא שברגע ששמעו את הדבר הרע הזה הורידו עדיים (כתרים) משום שאין ראוי בשעה זו לענדם. ואמר להם הקב"ה הורידו עדייכם לגמרי (פסוק ה) וכן עשו (פסוק ו) ועיין לדעת זקנים מבעלי התוספות. ויש מפרשים שבתחילה הורידו תכשיטים גשמיים מעליהם. ואח"כ הורידו הכתרים שניתנו להם בסיני עפ"י צווי ה' (עיין דעת זקנים הנ"ל וכלי יקר. וע"ע לרמב"ן פס' ו' ובזוה"ק כי תשא קצג)

ואומרת הגמרא (שבת פח, א) שבשעה שקיבלו ישראל הכתרים ניתן לכל אחד ע"י מלאך אחד וכשניטלו מהם ע"י שני מלאכי חבלה (עיין לתוס' שם ד"ה שתי, ומהרש"א ד"ה קשרו). ומה הטעם שבנטילה באו שניים? הפשט משום שיהודי לא יוותר בקלות על כתרים אלו (עיין בן יהוידע שם ד"ה באו הסבר אחר).

ומה היו כתרים אלו? אומר המהרש"א שם - שלושה כתרים הם: כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות - כתר תורה קיבלו בקבלת התורה ושני כתרים של כהונה ומלכות ניתנו להם אחד מכל צד (ועיין בן יהוידע הנ"ל).

ואעפ"י שניטלו מישראל כתרים אלו, לא נטלו מכל וכל כי הם חוזרים אלינו בשבת כנשמה יתירה אבל עדיין קיימים לנו כתרים אחרים שאנו עונדים אותם יום ליום לכבוד ולפאר ויקר. והם תפילין של יד ותפילין של ראש.

קול צופיך

מִן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי הַרְבּ מֵרַדְכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

כִּי תִשָּׂא - תִשְׁרֹץ - מֵאֵת מֵאֵת מִן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג מֵרַדְכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

מועילה וצריך שיחשוב לעולם. אבל אם עשה שקית מיוחדת לתפילין או שאמר לאומן לעשות לו כן הוי הזמנה מיד כמו לעולם. ואמנם אם מוכרים כיס של תפילין יכול הקונה להתנות בשעת הקניה שיוכל להניח בו מעות של צדקה, סידור תפילה וכדומה (עין מג"א שם ס"ק ה' מש"ב ס"ק י"ב וקול יעקב ס"ק י"ג ט"ז וערוך השולחן שם סעי' ט').

נפקא מינה בדין הזמנה

יש עוד נפ"מ בדין הזמנה בכגון שלקח דף נייר וכתב עליו פסוק ואח"כ נמלך לכתוב עליו דברי חולין בשארית הדף - אינו יכול כיון שכבר הזמינו לצורכי קדושה ואף עשה בו מעשה כתיבה. וכתבו (קול יעקב שם ס"ק כה ומש"ב ס"ק כג) שאפילו תנאי לא מהני, עיי"ש.

עוד נפ"מ יש בדין הזמנה - בענין כיס הניילון של טלית ותפילין. גם פה תלוי באדם אם אמר ששקית זה נועדה להגן על השקית הפנימית מגשם, לכלוך וכדומה - דינו כתשמיש דתשמיש קדושה, וע"כ מקילים בו ויכול להניח שם סידור ומטבעות לצדקה וכדומה, אבל לא דברים אחרים כגון מאכלים. אבל אם אמר שתיק זה מיועד להגן על התפילין - הוי תשמיש קדושה ממש ואם לא התנה במפורש לפני שהחל להשתמש שיוכל להניח שם סידור ומטבעות - אינו רשאי להניחם.

ועיין לפוסקים שסוברים שלענין כיס לטלית לבד הוא בבחינת תשמיש של מצוה (עין מש"ב ס"ק יא) וכן אם יש בו גם כיס של תפילין יש להסתפק אם דינו כתשמיש דתשמיש. וראוי לא להשתמש בו דבר של חול ועיין לט"ז שם שסובר שכיום מותר להשתמש בכיס של תפילין כי לב ב"ד מתנה עליהם ולא פוסקים כמותו (עין מש"ב סי' מב ס"ק יא וקול יעקב ס"ק כ).

ואגב נעיר לגבי מה שנוהגים לתת ג' פרוטות ב"ויברך דוד" פעם הפרוטה היתה פרוטה והמיל היה מיל ויכלו לקנות בו היום נותנים בקופה 5 אגורות 10 אגורות. ומה יעשה העני בהם? יש אומרים שאעפ"כ די בנתנית מטבע הכי פשוטה ויש אומרים שדוקא אם יש לה ערך שווה קניה כלשהי. ובכל אופן מקיים מצות צדקה).

דין תפילין שנפלו

יש תשובה בשו"ת רב פעלים (ח"ד סי' כח) לגבי ספר תורה שאחד העמידו בארון "לא כתיקונו ביושר" וכשבא השמש להוציאו פתח הארון והספר נפל. והשאלה מי צריך להתענות בכגון דא המניח את הספר שלא הניחו טוב או השמש שפתח ואצלו נפל הספר ופסק הרב ששניהם צריכים לצום (ועיין שם מה שהביא חיים שאל ח"א סי' י"ב וכתב שם עוד כמה תיקונים שיעשו וכן מה יעשה מי שאינו יכול לצום).

מה יהיה הדין בתפילין שנפלו? אומר הכנה"ג יתענה ג"כ (עין כה"ח סי' מ, ס"ק ה ומש"ב ס"ק ג) וכתב הבא"ח (חיי שרה יח) "מי שנפלו לו תפילין מידו נכון שיתענה יום אחד באותו יום. ואם אי אפשר לו להתענות יפדה התענית בצדקה ואם נפלו

"ויקר - זה התפילין"

אנו כעת במוצאי שושן פורים קטן הגמרא במסכת מגילה (טז, ב) דורשת: "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר. אמר רב יהודה - אורה זו תורה... שמחה - זה יו"ט... ששון זו מילה... ויקר אלו תפילין. וכן הוא אומר וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. ותניא רבי אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש". א"כ, תפילין הם דבר יקר וחשוב לנו מאד! והמן גזר שלא יניחו תפילין כלשון רש"י שם כי ידע שאם הם יניחו תיפול עליו ועל עמי הארץ פחד ויראה. וכן אם יניחו יאריכו ימים וה' עליהם יחיו!

קרקפתא דלא מנח תפילין

עד כדי כך יקרה מצוה זו שמובא בזה"ק פנחס שמצות תפילין שקולה כנגד כל המצוות כולן! ואמנם מעיקרא היינו חייבים להניח תפילין כל היום ולא רק בתפילה. אלא שכתבו הפוסקים שמפני שצריכים גוף נקי ושלא יהיה היסח הדעת מניחים אותן רק בתפילה ובקרי"ש (עין שו"ע סי' ל"ז סעי' ב' והחוננים עליו). ופסק השו"ע (לז, א) "גדול שכר מצות תפילין וכל מי שאינו מניחם הוא בכלל פושע ישראל בגופו!"

ויש מחלוקת בפוסקים האם מדובר דווקא במי שמבטל לגמרי מצות תפילין או אפילו נמנע יום אחד בלבד (עין מש"ב ס"ק ב-ג' וכה"ח ס"ק ה). והרב בא"ח פסק (להקל) דדוקא מי שאינו מניח תפילין מחמת שהמצוה אינה חשובה בעיניו - הרי הוא בכלל פושעי ישראל בגופו - "קרקפתא דלא מנח תפילין"! (בא"י וירא א' והוא מתוס' שם ר"ה י"ז ד"ה קרקפתא. ועיין בזה"ח אחרי דף מ"ט שמשמע מעולם לא מניח. וכלשון הרי"ף שם. ולאפוקי פרי מגדים שהביא סברא אפילו יום אחד. ועיין בתוס' שם שאם עשה תשובה התשובה מכפרת שאין דבר עומד מפני התשובה).

קדושות כיס של תפילין

קדושה גדולה זו של תפילין והשכר הרב עליה הוא בעצם הנחת התפילין כתרו של מלכו של עולם וקדושה זו מתפשטת אף למה שסביב התפילין וגם לכיס של תפילין יש חשיבות רבה. הגמרא בברכות (כג, ב) אומרת: "א"ר חסדא - האי סודרא דתפילין דאזמניה למיצר ביה תפילין - צר ביה תפילין אסור למיצר ביה פשיטי. אזמניה ולא צר ביה, צר ביה ולא אזמניה שרי למיצר ביה זוזי".

ופסק הרמב"ם (הלכות תפילין פרק ד, הלכה ט) בזו הלשון: "כלי שהכינו להניח בו תפילין והניחם בו - נתקדש ואסור להשתמש בו בדברי חול. הכינו ולא הניח בו, או שהניח בו עראי ולא הכינו - לא נתקדש והרי הוא חול כמו שהיה". וכן פסק בשו"ע (מב, ב) כלשון הגמרא. והוסיף שם שאם עשה תנאי בהתחלה מותר וסתם הוי כאילו התכוון לעולם (עין הגר"א). אמנם הגמרא עסקה בסודר שכן היה דרכם וגם בדורות האחרונים שהיו לוקחים כמין צעיף ועוטפים בו הטלית והתפילין אבל אומר הרב כה"ח בספר "קול יעקב" שדין זה הוא רק בסודר שדרך תשמישו הוא לחול ואז הזמנה לבד לא

קול צופיך

מִן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵּל הָא-לְקִי הַרְבֵּי מֵרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

כי תשא - תש"ס - מאת מאת מִן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג מֵרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

הרצועות) וע"כ יש להזהר שלא תיגע הרצועה ברצפה כיון שיש בה קצת קדושה ואמנם אם אי אפשר - מותר (ורק יזהר שלא תתבזה ותתלכלך).

תפילין בלילה ובשבת

נאמר בתורה (פרשת בא פרק יג) "ושמרת את החוקה הזאת מימים ימימה" ונחלקו בגמרא (מנחות לו, ב) מהי החוקה - האם מתייחס למצוות הפסח או לתפילין? ותניא: "ושמרת את החוקה הזאת למועדה מימים ימימה" - ימים ולא לילות מימים ולא כל ימים פרט לשבתות וימים טובים - דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר: לא נאמר חוקה זו אלא לפסח בלבד"...

אבל בשבת סובר ר"ע שאין מניחין תפילין משום שהם אות והשבת היא אות "יצאו שבתות וימים טובים שהן עצמן אות" (ועיין לתוס' שם ד"ה יצאו שכתבו משמע מעירובין צ"ו ע"ב לדעת ר"מ ור' יהודה מותר להניח תפילין בשבת). והנה ברמב"ם (פרק ד, הלכות י"א) נראה לכאורה סתירה, שכתב: "זמן הנחת תפילין ביום ולא בלילה שנאמר מימים ימימה, חוקה זו היא מצות תפילין. וכן שבתות וימים טובים אינן זמן תפילין שנאמר והיה לאות, ושבתות וימים טובים הן עצמן אות".

ולכאורה סתירה שלגבי לילה כתב טעמו של רבי יוסי הגלילי ולגבי שבת כתב טעמו של ר"ע א"כ כמי פוסק? ומיישב הכס"מ שכיון שחזינא שכל התנאים והאמוראים חולקים על רבי עקיבא אין הלכה כמותו מחביריו. אבל בשבת כולם מודים לר"ע אלא שריה"ג מביא פסוק אחד ור"ע פסוק אחר וע"כ נקט פסוקו של ר"ע. זו סברת הרמב"ם אבל בשו"ע בסי' ל' סעי' ב' פסק כרבי עקיבא שלילה זמן תפילין אבל גזרו מדרבנן שמא ישן ויפיח בהם.

והנפקא מינה במחלוקת ר"ע וריה"ג היא בהנחה לכתחילה. ולדוגמא אם קם אדם מוקדם בבקר קודם זמן תפילין (שהוא משכיר את חברו הרגיל עמו קצת בריחוק ד' אמות) וצריך לצאת לדרך שמותר להניח תפילין עיין שו"ע סי' ל' סעי' ג' לסברת רבי עקיבא יכול להניחם בלי ברכה (עיין מש"ב סי' ק"ג). ואם טעה ובירך עליהם לדעת רבי עקיבא אינו חוזר ומברך (עיין מש"ב שם וכה"ח סי' ט יא) אבל לדעת האר"י אין להניח תפילין בלילה (עיין כה"ח סי' ק"ח).

תפילין בחול המועד

כתב השו"ע (בסי' לא, סעי' ב) שגם בחוה"מ אסור להניח תפילין שגם חוה"מ הוא אות, ועיין בב"י מה שהביא משם הזוהר (בזוה"ח שיר השירים דף סד).

הכסף משנה (שם) כותב שנחלקו הפוסקים אם מניחים תפילין בחוה"מ יש אומרים שהוא בכלל יו"ט שיש בו שבתות מלאכה ויש אומרים שהוא כחול משום שלא כל מלאכות אסורות בו ועיין תוס' (מנחות ל"ו ד"ה יצאו) שהביאו סברא שבחוה"מ

בהיותם בכיסם אין צריך להתענות, אלא די לתת פרוטה אחת לצדקה. ובספרי הקטן רב פעלים כתבתי בס"ד בתשובה דאפילו אם נפלו בגובה פחות מעשרה טפחים יתענה יום אחד ולא כמו שחושבים העולם דבעינן גובה עשרה טפחים עכ"ל. וכתב ע"ז כה"ח (שם סי' ז') כל זה מדובר שנפלו מגובה של למעלה מג' טפחים. אבל פחות מג' טפחים מספיק שיתן צדקה כי כל תוך שלושה טפחים כלבד דמי וכמו קרקע עבה (עיין שם ועיין שעי"ה שם).

אמנם אם נפל עם השקית אינו צריך לצום אלא יתן צדקה כמו שכתב הבא"ח והיום שיש מכסים מפלסטיק אם נפלו התפילין עם המכסה אע"פ שאינם בשקית אין צריך להתענות אלא יתן צדקה ויתכפר לו.

מתי צריך לצום?

תפילין שנפלו בבקר, האם יצום באותו יום או למחרת? אם יצום באותו יום - הרי לא קיבל עליו תענית מאתמול במנחה ו"כל תענית שלא קיבלו עליו היחיד מבעוד יום אינו תענית" (שו"ע תקסב, ה) ומאיידך מחר כבר יום אחר. ולהלכה יתענה באותו יום ואע"פ שלא קיבל עליו תענית מבעו"י משום שנחשב כתענית כפרה וכמו הישן ביום וחולם חלום רע שמתענה מיד - "ולא גרע ממי שמצטער עצמו מבשר ויין" (מ"ב שם סי' ק"כ כג ועיין בכה"ח סי' מ, סי' ו). וי"א שיצום למחרת ואין נוהגים כן אלא באותו יום (כה"ח שם).

ובכל אופן יעשה כל אותו יום חשבון נפש מדוע התגלגלה לידו עבירה זו דביזוי תפילין כתרו של המלך! ולא ישית עצמו לעצת היצה"ר שאין הוא אשם וכו' שהרי מגלגלים חובה ע"י חייב! והוא הדין לאשה שסידרה הארון ונפלו התפילין של בעלה כיון שהשאייר השקית פתוחה וכדומה - ג"כ תהרהר בתשובה ותתן צדקה או תקרא בתהילים כולו ויתכפר לה.

בדיקת תפילין שנפלו

ואחר שבדק את עצמו עקב נפילת התפילין יש להיזהר לבדוק את התפילין עצמן שלא ניזוקו ונפסלו. ונפסקה הלכה שריבוע של תפילין הלכה למשה מסיני (שו"ע לב, לט) ואמנם בימי משה רבנו לא היו מודדים הריבוע והזוויות כמו שמודדים היום במכשירים מדויקים אך להם היתה עין טובה ומדויקת יותר והכלל הזה הוא אם הסטיה מהריבוע נראית לעין, ונוהגים היום בסטיה של יותר ממילימטר אחד לפסול התפילין עד שיתוקן ואין לברך עליהן ועד מילימטר יכול לברך עליהן עד שיתקן. וזה הוא דין בין בתפילין של יד בין בתפילין של ראש.

קדושת הרצועות

היה רב אחד שהיה מניח שני זוגות תפילין ובזמן הנחתן היו הרצועות מונחות על השולחן ופעם אחת נפלו על הארץ מחמת הספרים הרבים שהיו על השולחן ורצו כמה עמי הארץ ללמוד ממנו "מעשה רב" להתיר להניח הרצועות על הרצפה נגרות ואין הדבר נכון! (ועיין לערוך השולחן שם סעי' ג לענין קדושת

קול צופיך

מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

כי תשא - תש"ס - מאת מאת מרן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

אפילו רגע אחד. שקדושתן גדולה מקדושת הציץ שהציץ אין בו אלא שם אחד ואלו יש בהם אחד ועשרים שם של יו"ד ה"א בשל ראש וכמותן בשל יד".

*רוצים לקבל קול צופיך באמייל כל שבוע !!

שלחו לנו בבקשה באמייל ל- webmaster@harav.org

פסח אסור לאכל חמץ ובחווה"מ סוכות חייב לאכול בסוכה א"כ יש להם קדושה של אות. והוסיף כס"מ שם שמשמע מרמב"ם הלכות יו"ט שמניחים בחווה"מ. והוסיף "ומנהג העולם היה להניח עד שבימי רבנן בתראי מצאו בספר הזוהר לשיר השירים שמי שמניח תפילין בחווה"מ כמי שקוצץ בנטיעות ונמנעו מלהניחם עוד בחווה"מ".

ובהלכות יו"ט (פ"ז פי"ג) כתב הכס"מ בדעת הרמב"ם שנראה שסובר שאין מניחין תפילין בחווה"מ ולכן רק אם אין לו מה לאכול מותר לכתוב תפילין. ע"ש. ועיין בבית יוסף (סי' מ) שמוכיח שחווה"מ ג"כ קרוי אות וע"כ אין מניחין בו בתפילין וכן פסק בשו"ע (שם) והרמ"א חולק ע"כ ומביא דעת י"א שכן מניחין "וכן נוהגין בכל מדינות אלו להניחם במועד ולברך עליהם אלא שאין מברכין עליהם בקול רם בבית הכנסת כמו שאר ימות השנה".

ודעת האר"י ז"ל ג"כ שאין להניחם כמו שכתב בשער הכוונות ובפרי עץ חיים (עיין כה"ח ל"א ס"ק ו) אלא שבשו"ע הרב רבנו זלמן פסק כרמ"א ולא כהאר"י ולכאורה תמוה שדרכה של החסידות לילך אחר הקבלה והאר"י"ל אלא שכתב הגר"ח נאה במנהגי חב"ד שלמעשה לא נהגו להניח תפילין מעולם בחווה"מ. הגאון מוילנא בחו"ל לא שינה מן המנהג והמשיכו להניח שם תפילין בחווה"מ אולם כשעלו תלמידיו לארץ צוה עליהם שלא יניחו תפילין בחווה"מ כדעת מרן והזוה"ק, והיום האשכנזים בארץ כולם לא מניחים תפילין בחווה"מ כדעת מרן והאר"י"ל והגר"א.

כוונה מיוחדת בהנחת התפילין

כתב השו"ע (בי' כ"ה סע' ה) "לכוון בהנחתם שציונו הקב"ה להניח ארבע פרשיות אלו שיש בהם יחוד שמו ויצאת מצרים על הזרוע כנגד הלב ועל הראש כנגד המח כדי שזכור ניסים ונפלאות שעשה עמנו שהם מורים על ייחודו ואשר לו הכח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו. וישתעבד להקב"ה הנשמה שהיא במח וגם הלב שהוא עיקר התאוות והמחשבות ובזה יזכור הבורא וימעיט הנאותיו".

וכתב כה"ח (סי' ח בס"ק לב משם הבי"ח) טעם לזה מדכתיב "והיה לך לאות על ירך... למען תהיה תורת ה' בפיך כי ביד חזקה הוציאך וכי יורה כי עיקר המצוה וקיומה תלויה בכוונה שיכוון בשעת קיום המצוה".

וראוי לכל אדם להקפיד בדבר זה ולכוון בכל פעם שמניח תפילין בכוונות אלו שכתב השו"ע. ועל כן טוב לומר לפני הנחת התפילין לשם יחוד הארוך שע"י כן לא ישכח מלכוון. וכבר תיקן הגר"ח בלשון חכמים לשם יחוד על זה.

שלא יסיח דעתו מהתפילין

כתב הרמב"ם (הלכות תפילין פרק ד הלכה יד) "חייב אדם למשמש בתפיליו כל זמן שהם עליו שלא יסיח דעתו מהם

